

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз.....	3
Қазақ тарихының дерекнамалары	7
«Зафарнама»	7
«Бабырнама».....	9
«Шейбанинама»	17
«Мехманхана Бұхара»	21
Мырза Айдар Дулаттың өмір жолы.....	27
Қазақ хандығы және «Тарих-и Рашиди» кітабы.....	72
«Тарихи-и Рашидидің» көркемдік табиғаты	74
«Тарих-и Рашиди» еңбегінің аудармалары һәм қолжазба нұсқалары жайында әңгіме.....	93
Кіріспе.....	98
1-әңгіме. «Тарих-и Рашидидің» басталуы.....	107
2-әңгіме. Тоғлықтемір ханның бастапқы ахуалы.....	110
3-әңгіме. Тоғлықтемір ханның ислам дінін қабылдауы	112
4-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Тоғлықтемір ханның Мауараннәһр аймағына жорығы жайлы	116
5-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Саһибқыранның әмірлермен мәжілісі және оның Жейһун жағалауынан оралуы, сондай-ақ Тоғлықтемір әмірлерімен кездесуі жайлы	117
6-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Тоғлықтемірдің Мауараннәһр өлкесіне екінші жорығы туралы.....	120
7-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Тоғлықтемірдің өз ордасына оралуы туралы.....	122
8-әңгіме. Ілияс қожа хан туралы.....	124
9-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Әмір Үсейін мен Әзірет Саһибқыранның Тайханға және Бадахшанға жорығы әрі олардың падишаһларымен бейбіт келісімге келуі жайында.....	125
10-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Әзірет Саһибқыранның Пол Сэнгин жағалауынан ұрысқа шығуы және Жете әскерінің кейін шегінуі туралы	128
11-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Саһибқыранның көрген түсі, ондағы жақсылық нышаны және оның Ілияс Қожа ханмен шайқасуға ниеті туралы.....	131
12-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Әмір Үсейін мен Әмір Темірдің Жете әскерімен шайқасы және олардың жеңісі туралы	133
13-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Әмір Үсейін мен Саһибқыранның Қаболшаһ оғланды хан сайлау жөнінде шақырған құрылтайы туралы	137
14-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. «Балшық соғысы» туралы әңгіме және оның ерекшеліктері.....	140
15-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Жете әскерінің Самарқандты қоршауға алуы.....	147
16-әңгіме. Ілияс Қожа ханның ісі аяқталуы және ол дүние салғаннан кейінгі болған оқиғалар әрі әмір Қамареддиннің такка отыруға жүргізген күресі туралы	149

17-әңгіме. Қамареддиннің өмірі жайында	151
18-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Саһибқыранның Жете аймағына, яғни Моғолстанға үшінші жорығы туралы	154
19-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Өзірет Саһибқыран мен Делшад Ағанын үйлену тойы	157
20-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Өзірет Саһибқыранның Хarezмге үшінші рет жорығы және Сарбұға, Әділшаһ пен Баһарам Жалайыр бүліншілігі салдарынан жол ортасынан қайта оралуы	160
21-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Өзірет Саһибқыранның Жетеге, яғни Моғолстанға төртінші рет жорығы жайында әңгіме	163
22-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Ханзада Жаһангердің қайтыс болуы жайында ...	166
23-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Саһибқыранның әскерін Қамареддинге қарсы жорыққа аттандыруы жайында әңгіме	168
24-әңгіме. «Зафарнамадан» үзінді. Өзіреті Саһибқыранның көк тектес әрі жұлдыздай самғаған әскерімен Жете, яғни Моғолстанға бесінші рет жорыққа шығуы жайында	170
25-әңгіме. Әмір Қамареддин ісінің аяқталуы жайында	171
26-әңгіме. Қызыр хан Тоғлықтемір хан ұлының өмірінің алғашқы кезеңі жайында ...	172
27-әңгіме. Мұхаммед хан жайында әңгіме	177
28-әңгіме. Шер Мұхаммед хан бин Мұхаммед хан жайында	179
29-әңгіме. Уәйіс хан өмірінің бастапқы кезеңі жайында	180
30-әңгіме. Әмір Сейіт Әлі және оған қатысты әңгімелер	181
31-әңгіме. Шер Мұхаммед хан мен Уәйіс ханның арақатынасы жайында	184
32-әңгіме. Уәйіс ханның хандығы жайында	185
33-әңгіме. Құдайдад әмірдің Меккеге қажылық сапары және өмірінің соңғы күндері жайлы	188
34-әңгіме. Уәйіс ханның шейіт болуы жайында	191
35-әңгіме. Уәйіс хан шаһид болғаннан кейінгі оқиғалар	193
36-әңгіме. Жүніс хан мен Иразанның Самарқандқа Мырза Ұлықбектің жанына баруы	194
37-әңгіме. Иразан жеңілгеннен кейін Есенбұға хан Ибн Уәйіс ханның хандық құруы жайында	195
38-әңгіме. Әмір Сейіт Әлінің Қашғарды алуы жайында	196
39-әңгіме. Есенбұға ханға әмірлердің қарсылық көрсеткен күндерінен	198
40-әңгіме. Жүніс хан хандығының бастапқы кезеңі жайлы	201
41-әңгіме. Жүніс ханның өмірі жайында толығырақ әңгіме	202
42-әңгіме. Жүніс ханның Моғолстанға келуі	204
43-әңгіме. Сансыз Мырзаның әкесі Әмір Сейіт Әлі қайтыс болған соң Қашғарда билік жүгізуі және оның соңғы күндері жайында	206
44-әңгіме. Дос Мұхаммед ханның хандық етуі жайында	207
45-әңгіме. Жүніс ханның Мырза Сұлтан Әбу Саидтан екінші рет қайтып оралуы туралы	209
46-әңгіме. Дос Мұхаммед ханның өлімінен кейінгі оқиғалар, Жүніс ханның билік құруы, Буруж Оғлан ибн Әбілқайыр хан Өзбектің өлтіру тарихы жайында	211
47-әңгіме. Шейх Жамалдың оқиғасы және Жүніс ханның оның қолына тұтқынға түсуі жайында	213

48-әңгіме. Шейх Жамал Хәр өлтірілгеннен кейін Жүніс хан мен Мауараннәһр билеушілері арасындағы оқиғалар	215
49-әңгіме. Мұхаммед Айдар Мырзаның Қашғарда билік жүргізуі жайында	218
50-әңгіме. Әбубәкір Мырзаның билік жүргізуі және өмірінің бастапқы кезеңі жайында	219
51-әңгіме. Хотан мырзалары	220
52-әңгіме. Мырза Әбубәкірдің Хотанды алуы және Хотан мырзаларын өлтіруі	221
53-әңгіме. Әбубәкірдің Мұхаммед Айдар Мырзаға жасаған айласы және Мұхаммед Айдар Мырзаның оның құрған торына түсіп, өз әмірлерінен айырылуы.....	222
54-әңгіме. Жүніс ханның Мұхаммед Айдар мырзаға көмек беруге әрекеттенуі және Мырза Әбубәкірмен соғысып жеңілуі.....	224
55-әңгіме. Жүніс ханның Мұхаммед Айдар Мырзаға жәрдем беру үшін Жаркентке екінші рет жорыққа шығуы және Мырза Әбубәкірден жеңілуі.....	226
56-әңгіме. Жүніс хан баласы Сұлтан Маһмұд ханның өмірінің бастапқы кезеңі.....	228
57-әңгіме. Жүніс хан мен Мұхаммед Айдар Мырза арасындағы Аксуда болған соғыс және қатты қақтығыстар жайында	230
58-әңгіме. Мұхаммед Айдар Мырзаның Қашғарға, Мырза Әбубәкірге жорығы және оған тұтқынға түсуі	233
59-әңгіме. Жүніс ханның және Моғол ұлысының Ташкентке келуі. Сұлтан Аһмет Мырза, Омар Шейх Мырза және Сұлтан Маһмұд хан арасындағы келісім	234
60-әңгіме. Жүніс ханның істерінің аяқталуы	237
61-әңгіме. Сұлтан Аһмет Мырза мен Сұлтан Маһмұд хан арасында Жәрде болған шайқас	238
62-әңгіме. Сұлтан Маһмұд хан мен әкем Мұхаммед Үсейін Көрегеннің (Алла қабірін нұрландырғай) туыстығы	240
63-әңгіме. Сұлтан Маһмұд ханның Ташкентті билеп тұрған кезіндегі оқиғалар және оның күйреуі мен өмірінің соңғы күндері	242
64-әңгіме. Сұлтан Аһмет хан жайында.....	244
65-әңгіме. Мансүр хан жайында (Алла оның күнәларын кешірсін)	247
66-әңгіме. Мансүр ханның ұлы Шаһ хан жайында.....	252
67-әңгіме. Сұлтан Аһмет ханның ұлы Саид хан жайында.....	253
68-әңгіме. Сұлтан Саид ханның мақтан етерлік қасиеті және ерекше мінезі	259
69-әңгіме. Сұлтан Саид хан ұлы Әбдірашид хан жайында.....	263
70-әңгіме. «Тарих-и Рашидидің» бірінші кітабының аяқталуы жайында.....	272
Ислам өркениеті және түркілер	274
Алтын Орда – Қазақ хандығының бастапқы кезеңі.....	280
Түркістан.....	286
Әмір Темір.....	288
Бабыр және әулеттерінің алтын дәуір империясы	296
Зәһиреддин Мұхаммед Бабыр.....	297
Нәсиреддин Һұмаюн шаһ	306
Ақбар шаһ	309
Нүреддин Сәлим Жаһангир.....	312
Шаһ Жаһан.....	315
Сәфилер династиясы.....	318

Мырза Айдар (Қайдар) Дулаттың исламдық дүниетанымы.....	321
Құран аяттары.....	331
Есімдер.....	333
Жер-су аттары.....	346
Терминдер.....	353
Өзгертілмеген сөздер сөздігі. Бірінші дәптер	356
«Тарих-и Рашиди» еңбегінде кездесетін түркі өлеңдерінің қазақ тіліндегі аудармасы. Бірінші дәптер	361